

ЗДОБУТТЯ НАУКОВИХ СТУПЕНІВ В ІНСТИТУТІ АРХІТЕКТУРИ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА” У 2006–2008 рр.

© Петришин Г.П., 2008

Створення у 1998 р. в Інституті архітектури спеціалізованої вченої ради К 35.052.11 із захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата наук сприяло зростанню наукових кадрів Львівської політехніки, зміцненню регіональної школи та утвердило її вплив на формування наукової думки в Україні.

Creation in 1998 in the Institute of Architecture of the specialized scientific council K 35.052.11 on defending of dissertations for gaining the degree of the candidate of sciences was instrumental in growth of brain-powers of “Lvivska Polytechnika”, in strengthening of regional school and confirmed its influence on forming of scientific thought in Ukraine.

У 2006–2008 рр. у лавах Інституту архітектури захищено 2 докторські та 22 кандидатські дисертації. Левова частка цього успіху належить діяльності спеціалізованої вченої ради К 35.052.11.

Завдяки зусиллям керівництва архітектурного та інженерно-будівельного факультетів у Львівській політехніці у 1998 р. уперше у післявоєнний період було створено спеціалізовану вчену раду К 35.052.11 із захисту дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата наук. Очолив раду д-р арх. проф. А. М. Рудницький (1998–2005 рр.), від 2005 р. Її очолює – д-р арх., проф. М. В. Бевз [1, 2]. Рада, затверджена відповідними постановами Вищої атестаційної комісії України, працює чотири каденції, а повноваження поширюються у напрямі архітектурної спеціальності:

1. Термін повноважень спеціалізованої вченої ради **першого скликання** від 19 лютого 1998 р. до 19 лютого 2000 р. Спеціальності: 18.00.01 – “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” та 05.23.01 – “Будівельні конструкції, будівлі та споруди”.

2. Термін повноважень спеціалізованої вченої ради **другого скликання** – від 27 червня 2000 р. до 27 червня 2002 р. Спеціальності: 18.00.01 – “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” та 05.23.01 – “Будівельні конструкції, будівлі та споруди”.

3. Термін повноважень спеціалізованої вченої ради **третього скликання** – від 13 листопада 2002 р. до 13 листопада 2005 р. Спеціальності: 18.00.01 – “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури”, 05.23.01 – “Будівельні конструкції, будівлі та споруди” та 18.00.02 – “Архітектура будівель та споруд”.

4. Термін повноважень спеціалізованої вченої ради **четвертого скликання** – від 15 грудня 2005 р. до 15 грудня 2008 р. Спеціальності: 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” та 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд” (табл. 1).

Протягом десятиліття – від 1998 р. до к. 2008 р. – на засіданнях Ради на відкритих захистах дисертацій ступінь кандидата наук здобуло 76 осіб:

- ступінь кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.01. – “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” отримало 44 здобувачі (1998–2008 рр.);
- ступінь кандидата технічних наук за спеціальністю 05.23.01 – “Будівельні конструкції, будівлі та споруди” отримало 28 здобувачів (1998–2005 рр.)
- ступінь кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.02 – “Архітектура будівель та споруд” отримало 4 здобувачів (2002–2008 рр.).

Склад спеціалізованої вченої ради К 35.052.11 у Національному університеті “Львівська політехніка” (від 15 грудня 2005 р. до 15 грудня 2008 р.)

№ з/п	Член ради (прізвище, посада) (стан на час затвердження Ради)	Спеціальність
1	Микола Валентинович Бевз , доцент, завідувач кафедри реконструкції та реставрації архітектурних комплексів ІАрх НУЛП	д-р арх., 18.00.01, голова ради
2	Андрій Маркович Рудницький , професор, професор кафедри містобудування ІАрх НУЛП	д-р арх., 18.00.04 (у раді – 18.00.01), заступник голови ради
3	Галина Петрівна Петришин , доцент, професор кафедри дизайну та основ архітектури ІАрх НУЛП	канд. арх., 18.00.01, вчений секретар (2005-2007 рр.)
4	Ігор Петрович Гнесь , доцент, завідувач кафедри архітектурного проектування ІАрх НУЛП	канд. арх., 18.00.02, вчений секретар (2008 р.)
5	Вадим Адильєвич Абизов , пров. наук. співр., професор кафедри дизайну архітектурного середовища КНУБА, м. Київ	д-р арх., 18.00.01
6	Микола Михайлович Габрель , професор, професор кафедри містобудування ІАрх НУЛП	д-р техн. наук, 05.23.20 (у раді – 18.00.01)
7	Володимир Юрієвич Дурманов , професор, професор кафедри архітектурного проектування ІАрх НУЛП	д-р арх., 18.00.02
8	Роман Іванович Кінаш , професор, завідувач кафедри архітектурних конструкцій ІАрх НУЛП	д-р техн. наук, 05.23.01 (у раді – 18.00.02)
9	Юрій Іванович Криворучко , доцент, завідувач кафедри містобудування ІАрх НУЛП	канд. арх., 18.00.01 (у раді – 18.00.02)
10	Олександр Володимирович Лесик , професор, директор Інституту мистецтв, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Волинського ДУ ім. Лесі Українки (Луцьк)	д-р арх., 18.00.02
11	Віктор Іванович Проскураков , професор, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища, декан ІАрх НУЛП	д-р арх., 18.00.02
12	Петро Анатолієвич Ричков , професор, завідувач кафедри архітектури НУ водного господарства та природокористування, м. Рівне	д-р арх., 18.00.01
13	Богдан Степанович Черкес , професор, завідувач кафедри дизайну та основ архітектури, директор ІАрх НУЛП	канд. арх., 18.00.01

**Перелік дисертаційних робіт, захищених у раді к 35. 052. 11
у Національному університеті “Львівська політехніка”
за спеціальністю 18.00.01 “Теорія архітектури,
реставрація пам’яток архітектури”
та за спеціальністю 18.00.02 “Архітектура будівель та споруд”
упродовж 2006–2008 років**

1. ЛИСЕНКО Ольга Юріївна (Національний університет “Львівська політехніка”).
Дата захисту – 15 червня 2006 р.

“Формування та збереження архітектури громадських просторів у структурі житлових будинків Львова рубежу XIX–XX століть” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – канд. арх., проф. Черкес Б. С. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти: – д-р арх., проф. Ніколаєнко В.А. (Національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка, Полтава);

– канд. арх. Могитич Р.І., Регіональний спеціалізований науково-реставраційний інститут “Укрзахідпроектреставрація”, Львів.

Провідна установа – Київський національний університет будівництва та архітектури.

Дисертація присвячена виявленню основних принципів формування та збереження архітектури громадських просторів у структурі житлових будинків Львова рубежу ХІХ–ХХ століть. Уперше внутрішні громадські простори є окремих об’єктом наукового дослідження, у результаті якого виявлено загальну картину формування цієї архітектури. На основі комплексного дослідження їхніх планувальних, об’ємних, стилістичних, композиційних рішень та причин руйнування визначено основні критерії культурно-історичної цінності архітектури громадських просторів і розроблено рекомендації щодо збереження, використання та нового проектування.

2. ЮРЧИШИН Галина Миколаївна (Косівський державний університет декоративного та прикладного мистецтва, здобувач Національного університету “Львівська політехніка”). Дата захисту – 19 жовтня 2006 р.

“Вплив етнографічних чинників на архітектурну організацію рекреаційного простору Гуцульщини (на прикладі Косівського, Верховинського та Надвірнянського районів Івано-Франківської області)” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р техн. наук, проф. Габрель М.М. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Панченко Т.Ф. (Державне підприємство науково-дослідного і проектного містобудування, Київ);

– канд. арх. Дида І.А. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Провідна установа – Київський національний університет будівництва та архітектури.

У дисертації вивчено структуру етнографічних чинників та їх взаємозв’язок в архітектурній організації рекреаційного середовища Гуцульщини. З позиції системного підходу дано наукове обґрунтування та наведено структурну модель етнографічної рекреації, яка розглядається як складова частина системи вищого ієрархічного рівня. Розроблено авторську класифікацію чинників впливу на особливості формування та функціонування рекреації, окреслено місце етнографічних чинників у цій системі. Отримала подальший розвиток методика виявлення впливу етнографічних чинників на формування та функціонування рекреаційної системи. Розвинуто методологію організації рекреаційного простору в умовах ефективної реалізації етнографічних чинників, удосконалено прийоми організації рекреаційного простору Гуцульщини. Запропоновані підходи і прийоми створюють основу вдосконалення рекреаційної системи Гуцульщини, підвищення соціально-еколого-економічної ефективності функціонування та естетичної привабливості закладів рекреації. Результати роботи знайшли практичне використання під час розроблення проектів розвитку Гуцульщини та її рекреаційного середовища.

3. МОРКЛЯНИК Оксана Ігорівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 8 лютого 2007 р.

“Формування архітектури житла в умовах соціальних трансформацій (на прикладі житлової архітектури Львова радянського та пострадянського періодів)” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р техн. наук, проф. Габрель М.М. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Проскуряков В.І. (Національний університет “Львівська політехніка”);

– канд. арх. Пучков А.О. (Інститут проблем сучасного мистецтва Національної Академії образотворчого мистецтва, Київ).

Провідна установа – Київський Національний університет будівництва та архітектури.

Дисертація присвячена проблемі формування архітектури житла в умовах соціальних трансформацій різного типу (демократичної та тоталітарної). У дослідженні проаналізовані концепції трактування поняття “соціальна трансформація” у суміжних дисциплінах та виявлено етапи трансформаційних процесів в Україні протягом радянського та пострадянського періодів. На основі аналізу типології житлових споруд розроблена класифікація архітектурно-планувальних та стильових вирішень в еволюційному контексті, а також з’ясовані тенденції формування архітектури житла на кожному з етапів державного розвитку у контексті соціальних трансформацій. У роботі визначено пріоритетні напрямки формування житлової архітектури в умовах соціальних трансформацій залежно від типу трансформації.

4. БІЛНІСЬКА Оксана Богданівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 8 лютого 2007 р.

“Архітектурний ордер у забудові Львова XVI – XVII століть (принципи застосування і методи реставрації)” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Черкес Б.С. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Ричков П.А. (Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне);

– канд. арх., проф. Прибега Л. В. (Національна Академія образотворчого мистецтва, Київ).

Провідна установа – Національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка, Полтава.

У дисертації узагальнено результати попередніх досліджень щодо застосування ордеру в архітектурі Львова XVI–XVII ст. На основі традиційних методів та запропонованих автором методик визначено прийоми, принципи застосування архітектурного ордеру. У результаті проведеного структурного аналізу ордеру (рівневого, метричного, модульного) виявлено особливості застосування ордеру. Проаналізовано фактори впливу та визначено історичні прототипи для деталей львівських споруд. Виконано теоретичні реконструкції деталей з ордером львівських музеїв, визначено принципи сучасного збереження, розроблено алгоритм реставрації втрачених ордерних частин та рекомендації для проведення реставрації архітектурного ордеру.

5. ГОЙ Богдан Володимирович (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 9 лютого 2007 р.

“Архітектура єврейських театрів України. Принципи типології та проектування” (спеціальність 18.00.02).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Проскураков В.І. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., пров. наук. співр. Куцевич В.В. (Український зональний науково-дослідний і проектний інститут з цивільного будівництва);

– канд. арх., доц. Харитоновна А.А. (Одеська державна Академія будівництва та архітектури).

Провідна установа – Національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка, Полтава.

Дисертацію присвячено феномену архітектури єврейських театрів в Україні як окремому предмету дослідження. Виявлено закономірності формування мережі цих театрів, основні засади побудови їх простору, організації дії, формування типів, структури об’ємно-просторової організації і принципів проектування, запропоновано хронологію та періодизацію генези архітектури єврейських театрів, встановлені основні їх типи. За результатами обстеження близько 50 театральних будинків, залів, просторів, споруд, що використовувались, пристосовувались, проектувались та будувались для єврейських театральних колективів у містах України, автор пропонує їх класифікацію. Також у дисертації, ґрунтуючись на результатах аналізу впливу соціально-політичних, культурно-естетичних, демографічних, економічних та інших факторів на формування мережі та архітектури історичних типів єврейських театрів, визначено оптимальні форми функціонування єврейських театрів в умовах сучасної України, розроблено пропозиції щодо організації єврейської театральної мережі і запропоновані методологічні засади проектування нових типів єврейських театрів.

6. ЛУКОМСЬКА Зоряна Володимирівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 3 квітня 2007 р.

“Розвиток розпланувально-композиційної структури середмістя Івано-Франківська у XVII–XX ст.” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Бевз М.В. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Ричков П.А. (Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне);

– канд. арх. Могитич Р.І., Регіональний спеціалізований науково-реставраційний інститут “Укрзахідпроектреставрація”, Львів

Провідна установа – Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури.

Дисертація присвячена дослідженню еволюційних процесів розпланувально-композиційної структури середмістя, які відбувались від періоду XVII ст. і до сьогодні. В процесі дослідження було визначено головні розпланувальні та композиційні елементи, які формували середмістя від періоду закладення і до сучасного стану. В дисертації визначено головні закономірності розвитку розпланувально-композиційної структури середмістя, визначено етапність розвитку, визначено містотвірні фактори, які впливали на його розвиток, розроблено модель розвитку розпланувальної, композиційної та функціональної структур середмістя. Розроблено методичні рекомендації зі збереження історичного центру міста, програму регенерації історичного середмістя.

7. ІДАК Юлія Володимирівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 3 квітня 2007 р.

“Композиційні аспекти формування квартальної забудови Львова кінця XVIII – початку XX ст.” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – канд. арх., проф. Петришин Г.П. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р мист., проф. Боднар О.Я. (Львівська Національна академія мистецтв);

– канд. арх., проф. Посацький Б.С. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Провідна установа – Національний технічний університет ім. Ю. Кондратюка, Полтава.

Дисертацію присвячено виявленню принципів формування планувально-просторової структури міської тканини історичної частини Львова, сформованої в період кінця XVIII – початку XX століть. У дисертації деталізовано поняття “міська тканина” і ґрунтовно проаналізовано її основну складову – квартальну забудову. На основі картографічного матеріалу визначено особливості морфології архітектурно-планувальної структури квартальної забудови та розроблено типологію планувальної структури історично сформованої квартальної забудови Львова. Проведено композиційний аналіз фронтальної площини квартальної забудови центральної частини Львова і запропоновано основні типи композиційного вирішення фронту забудови. Висновки роботи можуть бути використані для визначення напрямків сучасного розвитку об’ємно-просторової структури квартальної забудови у сформованому історичному середовищі.

8. КУРІЛЛА Франтішек (громадянин Словаччини, здобувач Національного університету “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 4 квітня 2007 р.

“Особливості збереження і регенерації історико-архітектурного середовища в умовах надмірної вологості і радонових забруднень” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – канд. техн. наук, доц. Печеник О.М. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Абизов В.А. (Державний інститут декоративного і прикладного мистецтва та дизайну, Київ);

– канд. арх. Могитич Р.І., Регіональний спеціалізований науково-реставраційний інститут “Укрзахідпроектреставрація”, Львів
Провідна установа – Київський Національний технічний університет будівництва та архітектури.

У дисертації розроблено цілісну методику аналізу впливу вологості і радону залежно від об’ємно-планувальної структури, а також засоби захисту конструкцій і архітектурного середовища будівель історичної забудови міст від їхньої сумісної дії. Здійснено теоретичний аналіз факторів, що обумовлюють рух води і радону до матеріального середовища архітектурних об’єктів культурно-історичної спадщини. За допомогою розробленого автором монітору об’ємної активності радону тривалої дії запропонована методика виявлення потужності джерела радону. Вдосконалено модель дифузійних експериментів для визначення параметрів матеріалів протирадонових бар’єрів. Беручи до уваги розчинність радону у воді, доведена необхідність влаштування універсальних бар’єрів захисту від сумісної дії обох шкідливих факторів.

У роботі розвинено новий напрямок захисту об’єктів історико-культурної спадщини від сумісної дії вологості і радону архітектурними, містобудівними засобами консервації і реставрації, методами дизайну архітектурного середовища. Встановлено, що найраціональнішими архітектурно-планувальними засобами захисту є перебудова, перебивка поверхонь, вставки-мости, пасажі. Для рядової забудови рекомендовані надбудова, підземна урбаністика з використанням захисних поясів, екранів, суцільних фундаментів. Запропоновані методи з використанням нових матеріалів і сучасних технологічних засобів при архітектурно-функціональних, архітектурно-конструктивних методах захисту, а також при реставрації і консервації об’єктів архітектурного середовища історичної спадщини.

Основні результати праці доведені до практичного впровадження. Запропоновано внести в будівельні норми України категорії радонового ризику в ґрунтовому повітрі довкола будинків і максимальну вагову активність ^{226}Ra на рівні $120 \text{ Вq}\cdot\text{кг}^{-1}$ з метою перевірки будівельних матеріалів на наявність природних радіонуклідів.

9. МЕЛЬНИК Наталія Василівна (Одеська Державна академія будівництва та архітектури).

Дата захисту – 4 жовтня 2007 р.

“Архітектура комплексів громадсько-житлової забудови міст півдня України кінця XVIII – початку XX ст. (на прикладі міст Херсона, Миколаєва, Одеси)” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Раллєв О.Б. (Одеська Державна академія будівництва та архітектури);

– д-р арх., проф. Бевз М. В. (Одеська Державна академія будівництва та архітектури);

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Черкес Б.С. (Національний університет “Львівська політехніка”).

– канд. арх. доц. Глазирін В.Л. (Одеська Державна академія будівництва та архітектури).

Дисертаційна робота присвячена дослідженню чинників і умов, що визначили своєрідність формування комплексів громадсько-житлової забудови і планувальних структур міст півдня України. Робота виконана на прикладі міст Херсона, Миколаєва, Одеси. Сформульовано поняття комплексу громадсько-житлової забудови (КГЖЗ) як структурного елемента каркаса містобудівної системи історичного міста. КГЖЗ визначений як елемент містобудівної структури загальноміського значення з визначеною домінуючою функцією або їх набором. До КГЖЗ віднесено головні вулиці, головні площі, торгові площі, бульвари, театральні площі, міські сади та інші містобудівні простори громадського призначення. У експериментальній частині дослідження проведено комплексний аналіз КГЖЗ, який включає функціональну та морфологічну компоненту. Теоретичним узагальненням результатів емпіричного дослідження виявлено відповідну типологію об’єктів, а також визначено основні принципи формування архітектури комплексів громадсько-житлової забудови у досліджуваних містах у період з кінця XVIII до початку XX ст.

10. САПУНОВА Марина Юріївна (Одеська Державна академія будівництва та архітектури).

Дата захисту – 4 жовтня 2007 р.

“Архітектурно-композиційні прийоми мусульманських громадських будівель Криму XIII – XVIII ст.” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Раллев О.Б. (Одеська Державна академія будівництва та архітектури);

– д-р арх., проф. Бевз М.В. (Одеська Державна академія будівництва та архітектури).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Сафонов А.О. (Національна академія природоохоронного та курортного будівництва, Симферополь);

– канд. арх. Могитич Р.І., Регіональний спеціалізований науково-реставраційний інститут “Укрзахідпроектреставрація”, Львів

Дисертація присвячена виявленню прийомів архітектурної композиції мусульманських громадських будівель Криму, які було побудовано протягом XIII–XVIII ст. Виконано аналіз виявлених архітектурно-композиційних прийомів мусульманських громадських будівель, який дав змогу класифікувати їх на три основні групи: прийоми тектонічної організації, прийоми гармонізації і декоративно-пластичні прийоми. Внаслідок групування прийомів архітектурної композиції виявлені специфічні і універсальні, постійні та короткотривалі, головні та підпорядковані архітектурно-композиційні прийоми. Простежена еволюція архітектурно-композиційних прийомів мусульманських громадських будівель на фоні суміжних країн, які мали взаємини з Кримом у різні історичні періоди. Основні результати дослідження знайшли застосування при розробці рекомендацій з проектування сучасних мусульманських сакральних будівель, при формуванні одного з розділів Зводу пам’яток архітектури України і в сфері архітектурної освіти.

11. ЧЕНЬ Леся Ярославівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 5 жовтня 2007 р.

“Архітектура монастирів чину Святого Василія Великого в Україні та їх місце в розвитку української архітектури XVII–XX століття” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Рудницький А.М. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Лесик О.В. (Волинський Державний університет ім. Лесі Українки, Луцьк);

– канд. арх. Могитич Р. І., Регіональний спеціалізований науково-реставраційний інститут “Укрзахідпроектреставрація”, Львів.

Дисертація присвячена вивченню розвитку архітектури василіянських монастирів в контексті розвитку української архітектури XVII–XX ст. У роботі розглянуто формування мережі василіянських монастирів протягом XVII–XX ст., виявлено основні етапи будівництва василіянських монастирів I – 1617–1743 рр. – період перебудови отриманих монастирів; II – 1743–1918 рр. – період розквіту будівництва; III – 1918–1946 рр. – період реконструкції монастирів, зруйнованих військовими діями. Вперше проведено класифікацію василіянських монастирських споруд і виявлено типологічні розпланувальні схеми. Розглянуті чинники, які впливали на архітектурно – просторову організацію василіянських монастирів. Проаналізовано архітектурно-мистецьке вирішення василіянських монастирських споруд в контексті українського та європейського сакрального будівництва.

У процесі дослідження виявлені основні особливості планувально-просторового вирішення монастирів ЧСВВ. Внаслідок натурного обстеження прослідковано сучасні тенденції розвитку василіянських монастирів в Україні та розроблено наукові положення щодо їх реставрації, реконструкції та розбудови.

12. ШУЛДАН Лариса Олександрівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 5 жовтня 2007 р.

“Принципи архітектурно-типологічного вдосконалення шкільних будівель з урахуванням енергозаощаджування” (спеціальність 18.00.02).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Проскуряков В.І. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Слепцов О.С. (проектна фірма “Ліценз і Арх”, Київ);
– канд. арх. Харитонova А.А. (Одеська Державна академія будівництва та архітектури).

У дисертації вирішуються питання удосконалення шкільних будівель і комплексів з врахуванням енергозаощаджування. В результаті узагальнення світового і вітчизняного досвіду проектування і будівництва навчальних закладів, визначено перелік заходів архітектурного енергозаощаджування, проведено їхню класифікацію. Обґрунтовано застосування заходів архітектурного енергозаощаджування з позицій комплексного підходу до теплозахисту будівлі, дотримання теплового комфорту приміщень і економічного мотивування.

Визначено принципи архітектурного вдосконалення шкільних будівель і комплексів з врахуванням енергозаощаджування: містобудівні, планувально-просторові, композиційні, формотворчі та дизайну архітектурного середовища. У межах цих принципів окреслені засоби, за допомогою яких розроблені архітектурні заходи і прийоми. Наведено рекомендації щодо проектування нових та вдосконалення існуючих шкіл з урахуванням архітектурного енергозаощаджування.

13. Омар Мустафа Ахмад АЛОМАРИ (громадянин Йорданії, Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 14 лютого 2008 р.

“Особливості проектування житла для людей похилого віку та інвалідів (на прикладі країн Аль-Шаму)” (спеціальність 18.00.02).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Мироненко В.П. (Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Бенаї Х.А. (Донбаська національна академія будівництва та архітектури);

– канд. арх. Єксарьова Н.М. (Одеська Державна академія будівництва та архітектури).

Дисертація присвячена питанням удосконалення архітектурно-планувальних рішень спеціалізованого житла для осіб похилого віку та інвалідів. В дисертації проведений аналіз досвіду передових країн та реальної ситуації, що склався в країнах Аль-Шаму. Вивчено фактори, що впливають на формування спеціалізованого житла в країнах Аль-Шаму. Сформульовано рекомендації щодо проектування житла для людей похилого віку в спекотному і сухому кліматі. Визначено основні прийоми у формуванні архітектурного середовища для маломобільних груп населення. Узагальнено типологію спеціалізованого житла для людей похилого віку. Показано, що найперспективнішими визначаються житлові спеціальні комплекси й територіальні комплекси. При створенні спеціалізованого житла необхідні розроблення та виготовлення відповідних пристроїв та устаткування, однаково зручних як для людей похилого віку, інвалідів, так і для здорових людей.

14. БАЗИЛЕВИЧ Вікторія Володимирівна (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 14 лютого 2008 р.

“Художній метал у формуванні архітектури палаців XVIII–XIX ст. м. Львова” (спеціальністю 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Рудницький А.М. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Кравець В.Й. (Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури);

– канд. арх. Михайлишин О.Л. (Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне).

У дисертації проаналізовано результати попередніх досліджень застосування художнього металу в архітектурі палаців. За допомогою розробленої методики дослідження визначено загальноєвропейські

та регіональні передумови; виконано періодизацію, визначено діапазон, способи та закономірності розвитку застосування художнього металу в архітектурі палаців ХУШ–ХІХ ст. м. Львова.

Виявлено внутрішні та зовнішні чинники впливу, внутрішні взаємовпливи з художнім металом інших типів споруд міста наприкінці ХУШ–ХІХ ст. Визначено особливості застосування художнього металу порівняно із палацами цього часу Відня, Праги, Братислави, Будапешта, Варшави. Встановлено хронологію та масштаби реконструкцій художнього металу впродовж ХХ ст. Розроблено методику його проектування в історично сформованому середовищі.

15. СІЛЬНИК Олександра Іванівна (Львівський державний аграрний університет).

Дата захисту – 21 березня 2008 р.

“Розвиток архітектури прибуткових будинків Львова 1772–1918 рр.” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Рудницький А.М. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Шубович С.О. (Харківська національна академія міського господарства);

– канд. арх., доц. Лінда С. М. (Національний університет “Львівська політехніка”).

У дисертації проаналізовано стан вивчення засад формування прибуткового житла Львова 1772–1918 рр. Проведено архітектурно-планувальний, стилістичний аналіз прибуткових будинків, визначено етапи та напрямки їх розвитку. Здійснено порівняльний аналіз процесів розвитку архітектури львівських прибуткових будинків порівняно з розвитком архітектурно-планувальних вирішень прибуткових будинків у Києві, Одесі, Чернівцях, Харкові. Встановлено значення архітектури прибуткових будинків 1772–1918 рр. для процесів подальшого архітектурного розвитку

16. БЕРЕЗОВЕЦЬКА Ірина Андріївна (Львівський державний аграрний університет).

Дата захисту – 21 березня 2008 р.

“Розвиток архітектури садибного житла Львова у першій третині ХХ ст.” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Рудницький А. М. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Ричков П.А. (Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне);

– канд. арх. Єксарьова Н.М. (Одеська Державна академія будівництва та архітектури);

У дисертації науково узагальнено результати попередніх досліджень з історії архітектури Львова цього періоду. На основі розробленої методики, яка передбачала використання загальнонаукових (історичний та структурний аналіз) та спеціальних (статистичний, метод натурних обстежень та метод роботи з першоджерелами) методів наукових досліджень, було прослідковано напрямки розвитку стилевих і об’ємно-просторових вирішень в архітектурі садибного житла Львова у першій третині ХХ ст. Визначено розміщення районів садибного будівництва цього періоду. Виявлено значення розвитку архітектури садибного житла досліджуваного періоду для подальших процесів архітектурного розвитку Львова.

17. СТОЦЬКО Ростислав Зіновійович (Національний університет “Львівська політехніка”).

Дата захисту – 30 жовтня 2008 р.

“Архітектурно-типологічні принципи формування духовних освітніх закладів Української греко-католицької церкви в Україні” (спеціальність 18.00.02).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Проскураков В.І. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., пров. наук. співр. Куцевич В.В. (Український зональний науково-дослідний і проектний інститут з цивільного будівництва);

– канд. арх., доц. Криворучко Ю. І. (начальник управління архітектури, головний архітектор міста Львова).

Дисертаційна робота присвячена визначенню архітектурно-типологічних принципів формування духовних освітніх закладів Української греко-католицької церкви в Україні. У роботі систематизовано досвід проектування, будівництва та облаштування духовних освітніх закладів в Україні та Європі в період з X–XI ст. і до початку XXI ст., проведено типізацію існуючих духовно-освітніх закладів різних конфесій, визначено основні типи, на основі яких доцільно створювати новий тип греко-католицького духовно-освітнього закладу в Україні. Проаналізовано основні фактори, які впливають на формування архітектурно-планувальної організації духовно-освітнього закладу УГКЦ нового типу, визначено спорідненість різних духовно-освітніх структур УГКЦ та очевидну доцільність їх об'єднання в єдиний комплекс вищої духовно-богословської освіти УГКЦ нового типу, розроблено концепцію архітектурно-планувальної організації такого закладу.

18. БЕРЛЯЧ Олександр Павлович (Волинський Державний університет ім. Лесі Українки, Луцьк).

Дата захисту – 30 жовтня 2008 р.

“Принципи історико-архітектурного формування фортифікаційних комплексів Волині” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Лесик О.В. (Волинський Державний університет ім. Лесі Українки, Луцьк);

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Проскуряков В.І. (Національний університет “Львівська політехніка”);

– канд. арх. Могитич Р.І., Регіональний спеціалізований науково-реставраційний інститут “Укрзахідпроектреставрація”, Львів.

Дисертація присвячена вивченню принципів історико-архітектурного формування фортифікаційних комплексів Волині. Розглянуто формування фортифікаційних комплексів Волині до 1905 року. Вперше проведено класифікацію фортифікаційних комплексів за композиційними, архітектурно-планувальними і конструктивними рішеннями за формою плану, площею забудови, рівнем інженерних досягнень, визначено фактори, які впливали на формування архітектури фортифікаційних споруд Волині. Охарактеризовано історико-мистецьку цінність замків та фортець, проаналізовано стан наукового дослідження фортифікаційних споруд, зроблено обмірні креслення, натурні замальовки, фотофіксації. У процесі дослідження виявлено основні особливості архітектурно-планувального рішення споруд у замках, монастирях-фортецях Волині, обґрунтовано творчість народних майстрів та професійних зодчих волинської школи спорудження замків, оборонних монастирів, встановлено методи зведення фортифікаційних комплексів.

19. КРИВОРУЧКО Ольга Юріївна (Національний університет “Львівська політехніка”). Дата захисту – 11 грудня 2008 р.

“Суть та місце деконструктивізму в архітектурі XX століття” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Фомін І.О. (Київський Національний університет будівництва та архітектури);

– канд. арх., доц. Гнесь І. П. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Проскуряков В. І. (Національний університет “Львівська політехніка”);

– канд. арх., доц. Стародубцева Л.О. (Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури).

У дисертації окреслено часові та територіальні межі поширення деконструктивізму, виявлено сукупність об'єктів архітектури та авторів-архітекторів деконструктивізму. Визначено критерії

ідентифікації архітектури деконструктивізму, сформульовано архітектурні принципи, особливості побудови композиції, планування, функціональної структури об'єктів архітектури деконструктивізму. У роботі виявлено і структуровано підтечі деконструктивізму та прослідковано стильову генеалогію явища. Визначено роль деконструктивізму в сучасному архітектурному процесі та виявлено ознаки присутності деконструкції в сучасній українській архітектурі.

20. ПОТАПЧУК Ірина Володимирівна (Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне).

Дата захисту – 11 грудня 2008 р.

“Природно-ландшафтні чинники архітектурно-просторової еволюції історичних міст Волині” (спеціальність 18.00.01).

Науковий керівник – д-р арх., проф. Кузьмін О.І. (Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне);

– д-р арх., проф. Ричков П.А. (Національний університет водного господарства та природокористування, Рівне).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Черкес Б.С. (Національний університет “Львівська політехніка”);

– канд. арх., проф. Прибега Л. В. (Національна Академія образотворчого мистецтва, Київ).

Дисертацію присвячено дослідженню питань впливу природно-ландшафтних факторів на архітектурно-просторову та розпланувальну еволюції волинських поселень. Встановлено, що на містобудівні процеси досліджуваних міст впливали такі природно-ландшафтні чинники, як гідрографія, рельєф, ґрунти та рослинність. Цей вплив прослідковується у формуванні мережі історичних волинських міст, специфіці їх локації та локалізації в природно-ландшафтному середовищі, утворенні РПМ поселень, формуванні типу їх просторового розвитку, території поселень, типу архітектурно-розпланувальної структури, утворенні розпланувального каркаса, архітектурного образу міст.

21. СМОЛЯК Віктор Володимирович (Вінницький державний технічний університет).

“Особливості розвитку сучасного народного житла Східного поділля” (спеціальність 18.00.01).

Дата захисту – 12 грудня 2008 р.

Науковий керівник – д-р арх., проф. Тимофієнко В.І. (Київський Національний університет будівництва та архітектури).

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Лесик О.В. (Волинський Державний університет ім. Лесі Українки, Луцьк);

– канд. арх. Царенко О.О., головний архітектор Вінницької області.

У дисертації досліджено особливості та тенденції розвитку сучасного народного житла Східного Поділля; досліджено прийоми оздоблення фасадів сільських будівель (колеристику, орнаментальну пластику, оригінальну фактуру стін і тощо), систематизовано дослідницький матеріал, зібраний попередниками та власний, визначено особливості архітектури народного житла залежно від географічного розташування окремих земель Східного Поділля та чинники, що на це впливали. Виявлено особливості розвитку подільської садиби, зроблено періодизацію розвитку подільського народного житла. Встановлено органічну єдність утилітарних, конструктивних та естетичних факторів, властивих народному зодчеству Східного Поділля, вперше досліджено основні напрямки розвитку сучасного сільського житла Східного Поділля, створено науково-обґрунтовані засади та практичні рекомендації для втілення кращих традиційних об'ємно-планувальних та мистецьких прийомів в практику проектування та будівництва на Східному Поділлі.

**Перелік дисертацій,
захищених працівниками Інституту архітектури
Національного університету “Львівська політехніка” в інших закладах
у 2006–2008 рр.**

1. Канд. арх., проф. ЧЕРКЕС Богдан Степанович.

Дата захисту – 8 червня 2006 р.

“Національна ідентичність в архітектурі громадських центрів столичних міст в умовах ідеологічної детермінації” – дисертація на здобуття вченого ступеня доктора архітектури за спеціальністю 18.00.01 – Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури, захищена у Спеціалізованій вченій раді Д 26.056.02 при Київському національному університеті будівництва та архітектури.

Науковий консультант – д-р арх., проф. Фомін І.О. (Київський Національний університет будівництва та архітектури);

Офіційні опоненти – д-р арх., проф. Дьомін М.М. (Київський Національний університет будівництва та архітектури);

– д-р арх., проф. Кравець В.Й. (Харківський державний технічний університет будівництва та архітектури);

– д-р арх., проф. Вадімов В.М. (Міськбудпроект, Полтава).

Провідна установа – Київська національна академія образотворчого мистецтва і архітектури.

Дисертаційне дослідження присвячене визначенню архітектурно-планувальних закономірностей у пошуках національної ідентичності під час формування громадських центрів столичних міст в країнах з досвідом авторитарного правління. На конкретних прикладах архітектури громадських центрів Києва, Москви та Берліна визначено аналогії та відмінності в інтерпретації проявів національної ідентичності у країнах з різним історичним досвідом та національною культурою. У наукову галузь архітектури і містобудування введено категорії “ідентичності” та “національної ідентичності” і розроблено концепцію її визначення як порівняльної сутності закономірних процесів формування та історичної трансформації громадських міських центрів під впливом політичних чинників. Розроблено і використано матрицю ідентичностей і функцій та класифікацію ознак архітектури міських громадських центрів на основі трьох проявів поняття “ідентичність” як порівняльної сутності явища. Запропоновано методику їхнього визначення. Виявлено значення політичних ідей, програм та міфів для формування національної ідентичності, а також її прояви у функціональному змісті та архітектурній формі міських громадських центрів. У дослідженні виявлені архітектурні засоби утвердження ідентичності. Висновки та положення дисертаційного дослідження стануть інформаційно-методичною базою для державних проектів та міжгалузевих програм у напрямку архітектурно-планувальної організації урбаністичних структур в Україні і сусідніх країнах Євросоюзу і СНД. Дисертація відкриває новий напрям в теорії архітектури і містобудування, що ґрунтується на врахуванні категорії “ідентичності”.

2. Канд. істор. наук, доц. Долинська Мар’яна Львівна.

Дата захисту – 27 лютого 2007 р.

“Історична топографія Львова XIV-XIX ст.”: Монографія. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2006. – 356 с. – дисертація на здобуття вченого ступеня доктора історичних наук за спеціальністю 07.00.01 – Історія України, захищена у Спеціалізованій вченій раді Д 35.222.01 в Інституті українознавства імені Івана Крип’якевича НАН України та Інституті народознавства НАН України

Робота виконана на кафедрі давньої історії України та спеціальних історичних дисциплін Львівського національного університету ім. Івана Франка

Науковий консультант – д-р істор. наук, проф. Крикун М.Г. (Львівський національний університет ім. І. Франка).

Офіційні опоненти: – д-р істор. наук, пров. наук. співр. Капраль М.М. (Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України);

- д-р істор. н., проф. Леп’явко С.А. (Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка);
- д-р географ. н., проф. Шаблій О.І. (Львівський національний університет імені Івана Франка).

Провідна установа – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

У монографії на підставі порівняння та зіставлення різних типів та видів джерел XIV–XIX ст. досліджуються питання історичної топографії Львова магдебурзького та австрійського періодів міста. Розглянуто методологічні засади підходу до питання історичної і соціальної топографії, пов’язання між ними. Опрацьовано коло джерел і методів їхнього використання. Описано методикку локалізації нерухомої власності. Прикладом використання названої методики є розглянуті у монографії питання адміністративно-територіального поділу, формування і розвитку загальної міської території, історичного ландшафту, зв’язки територіальних утворень із відносинами власності. Застосовуючи елементи системного аналізу, впроваджені узагальнені поняття ієрархії об’єктів та суб’єктів нерухомої власності і показані зв’язки (операції) між ними на передмістях Львова магдебурзького періоду.

3. ГОБЛИК Анна Вікторівна.

Дата захисту – 1 грудня 2006 р.

“Оптимізація просторової організації територій в зоні підвищених ризиків” – дисертація на здобуття вченого ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.23.20 – Містобудування та територіальне планування, у Спеціалізованій вченій раді Д 26.056.09 при Київському національному університеті будівництва та архітектури.

Науковий керівник – д-р техн. наук, проф. Габрель М.М. (Національний університет “Львівська політехніка”).

Офіційні опоненти – д-р техн. наук, проф. Ключниченко Є.Є. (Київський Національний університет будівництва та архітектури);

- канд. арх., доц. Яременко Л.В. (Національна Академія образотворчого мистецтва, Київ).

Провідна установа – Харківська національна міського господарства.

Дисертація присвячена розв’язанню актуальної науково-технічної проблеми оптимізації просторової організації територій (ПОТ) у зоні підвищених ризиків. Розвинуто та поглиблено сутність ключових понять теорії містобудування, таких як поняття ПОТ та її потенціалу. Запропоновано новий підхід до дослідження містобудівних систем (МС) на основі математичних моделей (ММ) з використанням поняття потенціалу ПОТ. Розроблено структуру місто-інформаційної системи “МІС Гармонія”, алгоритми побудови польових моделей МС, обчислення їх сукупного потенціалу, розв’язання прямих та обернених задач МС, зокрема задач їх конструктивного синтезу – класу задач математичного програмування. Наведено практичні рекомендації використання ММ для удосконалення ПОТ Миколаївського району Львівської області та долини ріки Тиси Закарпатської області.

4. ЮРЧЕНКО Ігор Андрійович.

Дата захисту – 11 жовтня 2007 р.

“Візуальні й морфологічні закономірності орнаменту гуцульської різьби та їх використання у сучасній мистецько-освітній практиці”, дисертація на здобуття вченого ступеня кандидата мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.06 – декоративне і прикладне мистецтво, у Спеціалізованій вченій раді Д 35.103.01 при Львівській академії мистецтв.

Науковий керівник – д-р мист., проф. Боднар О.Я. (Львівська національна академія мистецтв).

Офіційні опоненти: – д-р мист., пров. наук. співр. Кара-Васильєва Т.В. (Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М.Т. Рильського, Київ);

- канд. мист. Кошовий О.П. (Інститут народознавства НАН України).

У дисертації досліджено візуальні :і морфологічні закономірності орнаментів гуцульської різьби, виявлено особливості його візуального сприйняття. Проаналізовано утилітарно-функціональні, структурно-конструктивні, естетичні та образно-тематичні функції орнаментальних мотивів гуцульської різьби. Розроблено і апробовано методика комплексного аналізу окремого виробу, оздобленого орнаментом гуцульської різьби. Досліджено механізми використання орнаментальних етномистецьких традицій у світовій та вітчизняній проектно-художній практиці. Запропоновано рівні втілення візуальних і морфологічних закономірностей орнаменту гуцульської різьби в сучасній мистецько-освітній практиці.

Основні підсумки роботи спеціалізованої Вченої ради

Протягом 2006–2008 рр. у “Львівській політехніці” на засіданнях спеціалізованої вченої ради К 35.052.11 було захищено 16 дисертацій на здобуття вченого ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.01 – “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” та 4 за спеціальністю 18.00.02 – “Архітектура будівель та споруд”.

- за галузевою приналежністю, здобувачі – всі громадяни України – 18 осіб є працівниками вищих навчальних закладів, іноземці – проєктантами (1 громадянин Йорданії) та адміністративними працівниками (1 громадянин Словаччини);
- за кількістю захищених здобувачів кількість випускників аспірантури (НУЛП – 10 осіб, ЛДАУ – 2 особи, ОДАБА – 2 особи, НУПВГ – 1 особа) є значною і становить 75 %. Решта здобувачів (25 %) були прикріпленими або ж до аспірантури Національного університету “Львівська політехніка”, або ж до інших установ – як Науково-дослідний інститут історії та теорії архітектури та містобудування, Волинський ДУ ім. Лесі Українки;
- надалі помітна тенденція заповнення наукової недостатності у стінах “alma mater”: 50 відсотків (проти 75 % у 1998–2005) захищених є працівниками НУЛП, 10 % – інших установ Львова (2 особи з ЛДАУ) і 30% припадає на інші області України: Івано-Франківська та Одеська – по 2 особи, Рівненська, Волинська та Вінницька – по 1 особі.
- Підсумовуючи, можна стверджувати, що рада виконує, як вимагає Сьогодні ВАК України, завдання регіонального наукового осередка. Як передбачалось, розвинуті упродовж діяльності Ради наукові контакти сприяють географічному розширенню кола дії ради;
- діяльність ради сприяє загальноукраїнському інтеграційному процесу, оскільки до опонування залучені фахівці провідних наукових установ України.;
- завдяки роботі Ради помітно покращився якісний склад науково-педагогічного штату Національного університету “Львівська політехніка”. Якщо в Інституті архітектури у 1998 р. налічувалось 35 працівників з науковим ступенем, то у 2005 р. – 54, і наприкінці 2008 р. – 65.

1. *Нові сторінки історії архітектурно-будівельної школи “Львівської політехніки”: Спеціалізована вчена рада К 35.052.11. Національного університету “Львівська політехніка” за спеціальностями: 18.00.01 “Теорія архітектури, реставрація пам’яток архітектури” та 05.23.01. “Будівельні конструкції, будівлі та споруди” (звіт за 1998-2005 роки) / Укл. Г.П. Петришин. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2005. – 92 с. 2. Рудницький А.М., Петришин Г.П. Традиція здобуття наукового ступеня в архітектурній школі Львівської політехніки // Вісн. Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2006. – № 568: Архітектура. – С. 333–344.*